

Liturgie van het meditatief moment in de Bosbeskapel

op dinsdag 19 januari 2021 om 16.30 uur,
door Herman Stapelkamp

1) Welkom en aansteken gemeentekaars

Welkom allen die hier aanwezig zijn om dit meditatieve moment met elkaar te delen. En ook welkom aan allen thuis. Jezus zegt in Matteüs: 'Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.' Moge de Heer ook nu weer bij ons zijn. Steken wij nu de gemeentekaars aan, aan de Paaskaars, als teken van de verrezen Heer.

2) Muziek

Joan Baez - We Shall Overcome (London – 5 Juni 1965) 3.50 minuten (i.v.m. Burgerrechtenbeweging in de VS)

<https://www.youtube.com/watch?v=nM39QUiAsoM>

3) Tekst en overdenking

Tekst

We lezen Genesis 9 vers 18-27, uit de oude **Statenvertaling** (van mijn grootvader geërfd)

18 En de zonen van Noach, die uit de ark gingen, waren Sem, en Cham, en Jafeth; en Cham is de vader van Kanaän.

19 Deze drie waren de zonen van Noach; en van dezen is de ganse aarde overspreid.

20 En Noach begon een akkerman te zijn, en hij plantte een wijngaard.

21 En hij dronk van dien wijn, en werd dronken; en hij ontblootte zich in het midden zijner tent.

22 En Cham, Kanaäns vader, zag zijns vaders naaktheid, en hij gaf het zijn beiden broederen daar buiten te kennen.

23 Toen namen Sem en Jafeth een kleed, en zij leiden het op hun beider schouderen, en gingen achterwaarts, en bedekten de naaktheid huns vaders; en hun aangezichten waren achterwaarts gekeerd, zodat zij de naaktheid huns vaders niet zagen.

24 En Noach ontwaakte van zijn wijn; en hij merkte wat zijn kleinste [lees: jongste] zoon hem gedaan had.

25 En hij zeide: Vervloekt zij Kanaän; een knecht der knechten zij hij zijn broederen!

26 Voorts zeide hij: Gezegend zij de HEERE, de God van Sem; en Kanaän zij hem een knecht!

27 God breide Jafeth uit, en hij wone in Sems tenten! en Kanaän zij hem een knecht!

Overdenking

Het afgelopen jaar was in meerdere opzichten een rampjaar. Niet alleen door de corona. Ook door de afschuwelijke dingen die onze zwarte medemensen zijn aangedaan. En niet alleen in de VS, maar ook in Nederland. Er is in 2020 heel veel commotie ontstaan over de (geïnstitutionaliseerde) rassentegenstelling tussen blank en zwart. Amerika stond en staat op z'n kop na de dood van Jacob Blake en George Floyd door politiemensen. De beelden van hun gewelddadige aanhouding, waaraan zij overleden, gingen heel de wereld over. Bij de vele protesten wereldwijd droegen demonstranten spandoeken met leuzen als *I can't breathe*, maar vooral: *Black Lives Matter*. Vrij vertaald: ook een zwart leven telt mee (voor God).

Er zijn mensen die zich op de Bijbel beroepen wanneer ze onderscheid maken tussen mensen van verschillende huidskleur. Maar máákt de Bijbel eigenlijk wel onderscheid? In het Oude Testament, in Genesis 9, staat het curieuze verhaal van Noach en zijn drie zonen Sem, Cham en Jafet. Noach vervloekt daar Kanaän, de zoon van Cham. We lezen het zojuist. Cham die verondersteld zwart zou zijn maar, waarschijnlijker, zwart is gemaakt in de overlevering. Noach, de 'heraut van de rechtvaardigheid' volgens 2 Petrus 2:5, voorspelde misschien niet de toekomst van Kanaän maar van de latere Kanaänieten in hun strijd tegen Israël. Deze vervloeking is door de eeuwen heen gebruikt, misbruikt, om de minderwaardigheid van zwarte mensen aan te tonen. Om slavernij te rechtvaardigen. Niet alleen in de VS maar ook in Nederland, gelet op de gewelddadige dood van Mitch Henriquez door Haags politiegeweld in 2015. Dat is heel raar, want in dit Bijbelverhaal staat niets over huidskleur. En dat is temeer raar omdat niet Cham maar diens zoon Kanaän vervloekt wordt. Voor altijd of...? Wat heeft deze Kanaän eigenlijk misdaan? We weten het niet; alleen dat hij 'de zoon van' was.

In het Nieuwe Testament is evenmin een rechtvaardiging voor minderwaardigheid van zwarte mensen te vinden. En ook niet in klassieke teksten van andere schrijvers uit de Oudheid. Wel heeft de apostel Paulus het in Galaten 3:28 over slaven en vrijen. Hij stelt daar dat de tegenstellingen Jood of Griek, slaaf of vrije, barbaar of geciviliseerde, mannelijk of vrouwelijk, er nu niet meer toe doen, door het geloof in Jezus Christus. Allen zijn immers één in Christus. De tegenstelling blank versus zwart was er bij Paulus dus niet bij. Daar moeten we ons als christenen aan vasthouden.

4) Muziek

https://www.youtube.com/watch?v=B0EN_Hmq534

The Blind Boys of Alabama zingen "Amazing Grace", live, 2 september 2016
6 min.15. Bekende christelijke hymne

5) Gebed

Vader in de hemel wij komen vandaag bij u om uw aandacht te vragen voor de individuele mensen die overal ter wereld om geloofswille vast zitten in gevangnissen en kampen en daar gemarteld worden, gediscrimineerd of gehersenspoeld. Wilt u mensen om hen heen verzamelen die om ze geven en de moed hebben ze te ondersteunen: financieel, juridisch of medisch. Heer zegen het werk van Amnesty International, Human Rights Watch en andere organisaties die zich belangeloos inzetten voor onze bedreigde medemensen.

Wij vragen ook uw aandacht voor de bedreigde volken op deze aarde. Volkeren die hun eigen taal, leefstijl en religie niet meer vrij mogen beleven en delen. Wier leefgebied bedreigd wordt. En die soms zelfs assimilatie of genocide boven het hoofd hangt. Wij denken in het bijzonder aan de Oeigoeren en Tibetanen in China, de Papoea's in Nieuw-Guinea, de Jezidi's in Irak en christelijke gemeenschappen overal ter wereld, vooral in het Midden-Oosten en Afrika. Heer erbarm u, Heer help ons helpen. Amen.

6) Muziek

<https://www.youtube.com/watch?v=33z2N58HWXQ>

The Blind Boys of Alabama zang, Ben Harper tekst (1997) – "I shall not walk alone" 5 min. 20